

בס"ד. ש"פ ויקהל-פקודי, פרשת פרה, מבה"ח ניסן, ה'תשכ"ח

(הנחה בלתי מוגה)

ביום השני הקריב נתנאל בן צוער נשיא יששכר הקרב את קרבנו גו'¹, ואיתא במד"ר² למה הוסיף הקרב וחסר יו"ד, אלא כנגד פרה אדומה שעשו באותו היום, לכך הוסיף הקרב וחסר יו"ד, והעמיד התיבה על ד' אותיות, כנגד ד' דברים שהיתה פרה צריכה, אדומה, תמימה, בלא מום, בלא נשיאת עול, כמה דתימא³ ויקחו אליך פרה אדומה תמימה וגו'. ועוד איתא במדרש⁴ אדומה זו כבל, תמימה זו מדי, אשר אין בה מום זה יון, אשר לא עלה עלי' עול זו מלכות רביעית, והיינו, שד' הדברים שהיתה פרה צריכה הם כנגד ד' המלכיות שהם ד' הגלויות שגלו ישראל. וצריך להבין⁵, מהי השייכות דפרה אדומה לד' הגלויות. וגם צריך להבין השייכות דפרה אדומה לנתנאל בן צוער נשיא יששכר.

(ב) **ויובן** בהקדם כללות ענין פרה אדומה, דאף שחטאת קריי' רחמנא⁶, מ"מ, לא היתה כמו חטאת שנעשית בפנים ע"ג המזבח, אלא היתה נעשית בחוץ. ומ"מ כתיב⁷ והזה אל נוכח פני אוהל מועד גו', היינו שבשעת הזאה (שהיא אחת העבודות העיקריות) הי' מתכוין ורואה פתחו של היכל⁸, דלכאורה, ב' ענינים אלו (שעשייתה בחוץ, ומ"מ צריכה להיות ההזאה אל נוכח פני אוהל מועד) הם ענינים הפכיים.

והענין בזה, דהנה, פרה אדומה שייכת ללעו"ז, הן מצד האדמומית שבה, והן מצד הפרה עצמה. דהנה, ענין האדמומית מורה על לעו"ז, כמ"ש גבי עשו האדום האדום הזה⁹, וכדאיתא בגמרא¹⁰ רב אדא בר אהבה חזיי' לההיא כותית דהות לבישא כרבלתא (כגד אדום) בשוקא, סבר דבת ישראל היא, קם קרעי' מינה כו', והיינו, לפי שבנ"י אין להם שייכות לאדמומית, שמורה על לעו"ז. וגם כללות ענין הפרה שייך לקו

(1) נשא ז, יח"ט.

(2) במדב"ר פי"ג, ט"ז.

(3) חוקת יט, ב.

(4) פסיקתא רבתי פי"ד. ילקוט שמעוני

חוקת רמז תשנט.

(5) ראה גם ד"ה ביום השני תרכ"ז (סה"מ

תרכ"ז ע' רה).

(6) ע"ז כג, ב.

(7) חוקת שם, ד.

(8) ספרי ופרש"י עה"פ.

(9) תולדות כה, ל.

(10) ברכות כ, א.

השמאל, כדאיתא בזהר¹¹ פרה דקבילת מן שמאלא, ומאן הוא לשמאלא, שור, כד"א¹² ופני שור מהשמאל, והיינו, דעם היות שפני שור הוא מד' הפנים שבמרכבה העליונה, מ"מ, להיותו בקו השמאל, שמורה על החלישות (וכמו שיד שמאל היא יד כהה¹³, שתש כחה לגבי יד ימין), הרי זה בבחי' מיעוט וצמצום, ועד שיכול להיות מזה יניקה לחיצונים, וכידוע¹⁴ שיניקת החיצונים היא מקו השמאל דוקא. וכל זה הוא בענין פני שור, ומכ"ש בענין הפרה שהיא למטה יותר מפני שור, כיון שהיא רק מקבלת מפני שור¹⁵, הרי בודאי ששייכת לקו השמאל. ומזה מובן שכללות ענין פרה אדומה הוא ברור הלעו"ז. וזהו גם מה שבכשרות הפרה (תמימה, תמימת אדמומית) נוגע גם ענין השערות¹⁶, כי, יניקת החיצונים היא מבחי' השערות, כמאמר¹⁷ בשערוהי ובטופרהי אחידן, והיינו לפי שהמשכת החיות שבשערות הוא ע"י הפסק עצם הגולגולת, שזהו צמצום עצום, ע"ד צמצום הראשון. וכיון שענין הקרכת פרה אדומה הוא לבטל יניקת החיצונים, לכן צ"ל ניכר כשרות הפרה בענין השערות דוקא. וזהו גם הטעם שפרה אדומה נעשית בחוץ, כיון ששייכת ללעו"ז שמחוץ לגבול הקדושה. ומ"מ צ"ל הזאת הדם אל נוכח פני אוהל מועד דוקא, כיון שענין פרה אדומה הוא לברר את החוץ (הלעו"ז) ולהפכו לקדושה.

ג) וביאור ענין פרה אדומה בעבודת האדם הו"ע התשובה. דהנה¹⁸, פרה אדומה מטהרת טומאת מת, והרי ענין המיתה ברוחניות הוא ההעברה על דרכי התומ"צ, שזהו שאמרו רז"ל¹⁹ רשעים בחייהם קרויים מתים. וענין זה הוא לא רק ע"י חטא ועון ממש ח"ו, אלא גם ע"י הרדיפה אחר תאוות גשמיות, אפילו תאוות היתר, שע"ז הרי הוא נופל ממדרגתו, ומאן דנפיל מדרג'י אקרי מית²⁰. וכמו בגשמיות שהיורד מנכסיו חשוב כמת²¹. והיינו, שבנ"י מצד עצמם הם במעמד ומצב של עשירות, שהרי כל ישראל בני מלכים הם²², דכיון שיש להם העשירות

-
- (11) ח"ג קפ, ב. וראה לקו"ת חוקת נו, ג.
 (12) יחזקאל א, י.
 (13) ראה מנחות לו, א.
 (14) ראה לקו"ת שם. ובכ"מ.
 (15) ראה גם אוה"ת חוקת ס"ע תשפ.
 (16) ראה פרה פ"ב מ"ה. אוה"ת שם ע' תשצה.
 (17) ראה זהר ח"ג ס, ב. ח"ב רח, ב. יט.
 (18) בהבא לקמן — ראה אוה"ת שם ע' תשפא. סה"מ תרכ"ז שם (ע' ריג).
 (19) ברכות יח, ב.
 (20) ראה זהר ח"ג קלה, ב. עץ חיים שער ט (שער שבירת הכלים) פ"ב. לקו"ת חוקת נו, סע"ד ואילך.
 (21) נדרים סד, ב. הובא בפרש"י שמות ד, יט.
 (22) שבת סז, א. וש"נ.

דתומ"צ, הנה מצד זה נעשה אצלם ענין העשירות גם כפשוטו בגשמיות (ער האָט די גאַנצע וועלט). אבל כאשר נמשך ורודף אחר התאוות כו', אזי נופל ממדריגתו ויורד מנכסיו, וחשיב כמת. אך על זה ישנו הענין דפרה אדומה שמטהרת טומאת מת, שהו"ע התשובה. וזהו גם מה שמבואר באגה"ק²³ שע"י פרה אדומה נתברר גם מה שנפל למטה מטה מנוגה, שזוהו"ע הזדונות שהן מג' קליפות הטמאות שלמטה מנוגה, משא"כ קרבנות שאינן מכפרים אלא על השגגות שהן מהתגברות נה"ב שמנוגה.

והנה אמרו חז"ל²⁴ שענין התשובה צריך להיות באותו פרק באותו מקום, והיינו, שאף שעיקר התשובה החרטה על העבר כו', שיגמור בלבו בלב שלם לכל ישוב עוד לכסלה כו' (כמבואר בארוכה באגה"ת²⁵), והיינו, שזהו ענין שבלב²⁶, מ"מ, שלימות התשובה היא כאשר הדבר בא לידי פועל באותו פרק באותו מקום, ועומד בנסיון כו'. ומזה מובן שכן הוא גם בענין התשובה שנעשה ע"י פרה אדומה, שצ"ל באותו מקום כו'. ובהקדם הידוע שכללות ענין הקרבנות (כולל גם פרה אדומה שחטאת קריי' רחמנא) ישנו גם בעבודת האדם, כמ"ש הרמב"ן²⁷ שצריך האדם לחשוב בעשותו כל אלה כי חטא לאלקיו בגופו ובנפשו, וראוי לו שישפך דמו וישרף גופו, לולא חסד הבורא שלקח ממנו תמורה, וכפר הקרבן הזה שיהא דמו תחת דמו, נפש תחת נפש וכו'. ועד"ז מבאר רבינו הזקן בלקו"ת²⁸ על הפסוק²⁹ אדם כי יקריב מכם קרבן להוי', דלכאורה הול"ל מלת מכם קודם כי יקריב, היינו, אדם מכם כי יקריב, אך הענין הוא, שהקרבן צריך להיות מכם (מהאדם עצמו) ממש, וכפי שממשיך הכתוב מן הבהמה ומן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם, מן הבהמה קאי על נפש הבהמית, ומן הבקר ומן הצאן הם שני מדריגות חלוקות שישנם בנפש הבהמית, והיינו, לפי שענין הקרבן הוא לכפר על החטא שנעשה ע"י נפש הבהמית דוקא, משא"כ נפש האלקית שאפילו בשעת החטא היתה באמנה אתו ית³⁰. ומזה מובן, שכל פרטי הענינים דפרה אדומה ישנם גם בעבודת האדם. וכיון שפרה אדומה ענינה עבודת התשובה שצריכה להיות באותו פרק באותו מקום, לכן נרמז הדבר בהפרה עצמה (דקבילת משמאלא), באדמומית שבה, בענין השערות, ובעשייתה בחוץ, שכל ענינים אלו

(27) ויקרא א, ט.
 (28) ויקרא ב, ב ואילך.
 (29) ר"פ ויקרא.
 (30) תניא ספכ"ד.

(23) סכ"ח.
 (24) יומא פו, ב.
 (25) פ"א.
 (26) ראה גם תניא פכ"ט (לו, ב).

קשורים עם הלעו"ז (כנ"ל), שזהו אותו פרק ואותו מקום שבו צריכה להיות עבודת התשובה להפכו לקדושה³¹.

ד) **ועפ"ז** יובן גם השייכות דפּרה אדומה לענין הגלות (כנ"ל שד' הדברים שהיתה פרה צריכה הם כנגד ד' המלכיות שהם ד' הגלויות שגלו ישראל), דהנה אמרו רז"ל³² שאמר לו הקב"ה לאברהם במה אתה רוצה שירדו בניך, בגיהנם או במלכיות, וברר לו אברהם את המלכיות. ומזה מובן, שכשם שענין הגיהנם הוא כפרה על חטא, כמו"כ גם ענין שעבוד מלכיות הוא כפרה על חטא. וכיון שע"י פרה אדומה נעשה ענין הכפרה (כנ"ל), לכן, ד' הדברים שהיתה פרה צריכה (אדומה, תמימה, בלא מום, בלא נשיאת עול) הם כנגד ד' המלכיות שהם ד' הגלויות שסיבתם היא ענין החטא, והיינו לפי שענין התשובה צ"ל באותו פרק ובאותו מקום (כנ"ל בביאור הטעם שנעשית בחוץ). וכיון שהפרה מכפרת, הנה עי"ז נעשית היציאה מן הגלות, הן בנוגע להגלות של נה"א מצד הא"ל זר אשר בקרבך³³ (סיבת החטא), והן בנוגע להגלות כפשוטו (שבא בסיבת החטא).

ה) **וזהו** גם הטעם שקורין פרשת פרה קודם פרשת החודש³⁴, דלכאורה, כיון שבאחד בניסן הוקם המשכן ובשני בניסן נשרפה הפרה³⁵, היו צריכים לקרוא פרשת פרה לאחרי פרשת החודש. ואף שמבואר בירושלמי³⁶ שמקדימין פרשת פרה לפי שהיא טהרתן של ישראל, והיינו, שצריך להזהיר את ישראל לטהר שיעשו פסחיהם בטהרה³⁷, הרי גם קודם כל הרגלים חייב אדם לטהר את עצמו מפני הקרבנות שחייב להקריב ברגל³⁸. אך הענין הוא, שטהרת הפרה הו"ע הטהרה מהחטא שנעשית ע"י התשובה, וכמ"ש³⁹ (בהפטרה דפ' פרה) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל גילוליכם אטהר אתכם. וענין זה הוא הכנה להגאולה, שזהו ענינה של פרשת החודש, שבה מדובר אודות יציאת מצרים, שהיתה גאולה שלימה, שיצאו ברכוש גדול⁴⁰, וכיד רמה⁴¹, ובאופן

(31) ראה גם אוה"ת שם ריש ע' תשפג.

(32) ב"ר פמ"ד, כא.

(33) ראה שבת קה, ב.

(34) ראה גם לקו"ת חוקת סא, ב. אוה"ת

שם ס"ע תשעז ואילך.

(35) ירושלמי מגילה פ"ג ה"ה. פרש"י

נשא ז, א. פרש"י מגילה כט, א — ד"ה

ברביעית.

(36) מגילה שם.

(37) פרש"י מגילה שם — ד"ה פרה

אדומה.

(38) ראה ר"ה טז, ב.

(39) יחזקאל לו, כה.

(40) לך לך טו, יד.

(41) בשלח יד, ח.

שגרש יגרשם מארצו⁴², ובאופן כזה תהי' גם הגאולה העתידה, כמ"ש⁴³ כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. והענין בזה, דהנה, יש אופן של גאולה כמו שהי' בימי הפורים, שאכתי עבדי אחשורוש אנן⁴⁴, והיינו, שאע"פ שגם גאולת פורים היתה באופן נסי, שלכן אומרים בפורים ועל הניסים, מ"מ, לא הי' הנס בגלוי, ועד שהיו יכולים לחשוב שההצלה היתה בדרך הטבע, עי"ז שאחות יש לנו בבית המלך כו'⁴⁵, וכדאיתא בגמרא⁴⁶ אסתר מן התורה מניין, שנאמר⁴⁷ ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא, היינו, שבחי' פני הוא בהסתר. וזהו הטעם שבכל המגילה לא נזכר שם הוי' בגלוי, כי אם ברמז, בראשי תיבות וסופי תיבות, כדאיתא בספרי קבלה⁴⁸. והיינו, שהגאולה דפורים היתה באופן של הסתר, אלא שבהסתר גופא נמשך בחי' פני, ועי"ז היתה ההצלה כו', אבל גם לאח"ז הנה אכתי עבדי אחשורוש אנן. ובענין זה יש הוראה לכאו"א מישראל, שגם כאשר נמצאים במעמד ומצב של גלות והסתר, יכולים להגיע לבחי' פני כו'. אמנם, הגאולה שנעשית ע"י הטהרה דפרה אדומה היא גאולה שלימה, והיינו, לפי שהטהרה דפרה אדומה הו"ע התשובה בשלימותה, ובדוגמת הטבילה במקוה⁴⁹, שצריך לטבול במי המקוה את כל גופו בשלימות, כולל גם שערו⁵⁰, ואם היתה שיערה אחת מחוץ למים לא עלתה לו טבילה, ולכן עי"ז נעשית גם הגאולה בשלימותה, והיינו, שהגאולה היא לכל בניי, כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר⁵¹ שהגאולה העתידה תהי' באופן שאפילו יהודי אחד לא ישאר בגלות, ועד"ז בנוגע לכל אחד מישראל, שהגאולה היא בכל הפרטים שבו, גם בבחי' השערות. וזהו שקורין פרשת פרה לפני פרשת החרודש, לפי שע"י שלימות התשובה באים לשלימות הגאולה.

(ו) **והנה** כיון שפרה אדומה הו"ע התשובה על כללות התומ"צ, נרמז בה גם כללות ענין העבודה בקיום התומ"צ. והענין בזה⁵², דהנה כתיב⁵³ ולקחו לטמא מעפר שריפת החטאת ונתן עליו מים חיים אל כלי, ולכאורה, ב' ענינים אלו, אש (שריפת החטאת) ומים, הם ענינים הפכיים זמ"ז. אך הענין הוא, שבזה נרמז ב' התנועות דאש ומים שישנם

(42) פרי עץ חיים שער הפורים פ"ו. משנת חסידים מסכת אדר פ"ז.
 (49) ראה גם רמב"ם סוף הל' מקוואות.
 (50) רמב"ם שם פ"א ה"ב. ה"ז.
 (51) ראה לקו"ש חיי"א ע' 1 ואילך.
 (52) ראה לקו"ת חוקת נו, סע"ב.
 (53) חוקת יט, יז.

(42) שמות ו, א.
 (43) מיכה ז, טו.
 (44) מגילה יד, א.
 (45) ראה שם טו, ב.
 (46) חולין קלט, ב.
 (47) וילך לא, יח.

בכללות התומ"צ, כי, אש מורה על ענין היראה, שהיא השורש לכל שס"ה מצוות לא תעשה⁵⁴, לפי שמצד היראה בורח האדם מן הרע כמו שבורח מפני האש, ומים מורה על ענין האהבה, כמ"ש⁵⁵ זכור אב נמשך אחריו כמים, שהיא השורש לכל רמ"ח מצוות עשה⁵⁴. וכן הוא גם בעבודת התפלה שהיא ההכנה לקיום התומ"צ, שיש בה ב' התנועות דרצוא (אש) ושוב (מים), כידוע⁵⁶ שק"ש הו"ע הרצוא, ושמו"ע הו"ע השוב. וכמו"כ ישנם ב' תנועות אלו גם בתורה, כמארו"ל⁵⁷ הללו אוסרין והללו מתירין כו', שזהו מצד הנטי' לקו החסד או לקו הגבורה. ומזה נמשכים ב' תנועות אלו גם בכללות העולם, שיש ענינים בעולם שהאדם צריך להיות בתנועה של חסד וקירוב אליהם, שהם הענינים שבהם מקיימים המצוות, וכן הענינים שעושים בשביל קיום המצוות, בבחינת ככל דרכיך דעהו⁵⁸, ויש ענינים בעולם שביחס אליהם צריך האדם להיות בתנועה של גבורה להתרחק מהם, שהם כל הענינים שאינם לשם שמים כו'. ולכן יש גם במעשה הפרה ב' הענינים דאש (שריפת הפרה) ומים, שהו"ע רצוא ושוב, ועז"נ ונתן עליו מים חיים אל כלי, שלאחרי שריפת הפרה לאפר שהו"ע הרצוא, צ"ל ענין השוב, שזהו"ע המשכת מים חיים, שמטהרים בכל שהוא, ואין בהם החילוקים דזוחלין ואשבורן⁵⁹, ובאופן שנותנים את המים חיים אל כלי, המשכה בכלים באופן של התיישבות.

ועפ"ז יובן השייכות דפרה אדומה למ"ש ביום השני הקריב נתנאל בן צוער נשיא יששכר הקרב את קרבנו גו', כנגד פרה אדומה שעשו באותו היום, לכך הוסיף הקרב חסר יו"ד, והעמיד התיבה על ד' אותיות, כנגד ד' דברים שהיתה פרה צריכה, כיו"ד⁶⁰, בבני יששכר כתיב⁶¹ שהיו יודעי בינה לעתים, שהיו בעלי תורה שאפילו בימי משה לא אשתכח כוותייהו⁶², והמשיכו בחי' הבינה בהעתים, שהם כ"ח העתים, י"ד לטובה וי"ד להיפך⁶³, שהם ב' הקוין דחסד וגבורה, שהו"ע ב' התנועות דרצוא ושוב, אש ומים, שזהו ע"ד ב' הענינים דאש ומים שבמעשה הפרה⁶⁴.

(54) תניא פ"ד. ראה גם סה"מ תרכ"ז שם (ע' ריג).

(55) תפלת גשם.

וש"נ.

(56) ראה תו"א בראשית ח, א.

(61) דברי הימים א יב, לג.

(57) עירובין יג, ב.

(62) שבת ק, ב.

(58) משלי ג, ו.

(63) ראה קהלת ג, ב ואילך. וראה סה"מ

(59) ראה שו"ע יו"ד סר"א ס"ב.

שם. וש"נ.

(64) חסר קצת (המו"ל).

(64) חסר קצת (המו"ל).

ש"פ ויקהל-פקודי, פרשת פרה, מבה"ח ניסן, ה'תשכ"ח קמט

וע"י כללות העבודה דמעשה הפרה (שזהו ענין התשובה וכללות העבודה דתומ"צ) זוכים להגאולה האמיתית והשלימה, כנ"ל שפרשת פרה היא הכנה לפרשת החודש, שבה מדובר אודות הגאולה ממצרים, שבניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל⁶⁵, וכימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, ע"י משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו בקרוב ממש.

